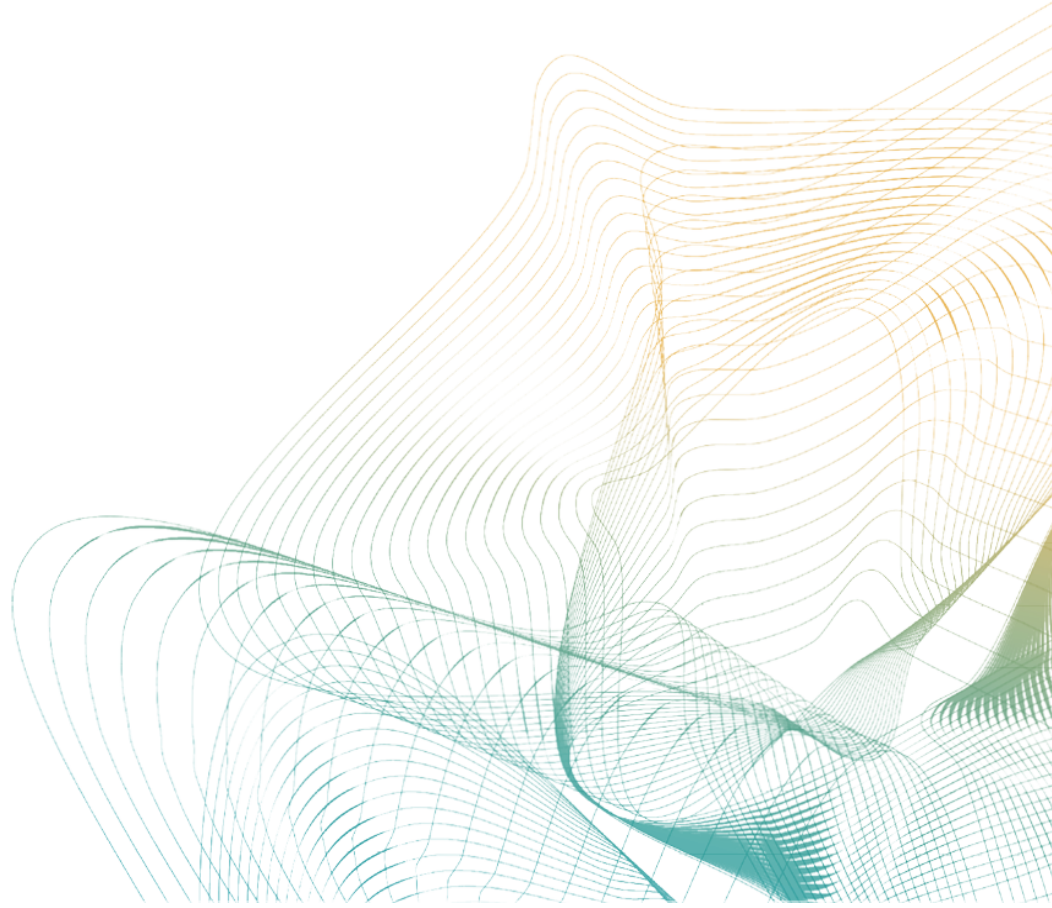

Ekim Ayı Fiyat Gelişmeleri

6 Kasım 2018

Özet

Ekim ayında tüketici fiyatları yüzde 2,67 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,72 puan yükselerek yüzde 25,24 olmuştur. Bu dönemde yıllık enflasyon temel mal grubu dışındaki alt kalemlerde yükseliş göstermiştir. Enerji fiyatlarındaki artışta elektrik ve doğalgaz kalemleri öne çıkarken, gıda grubunda genel olarak taze meyve ve sebze dışındaki ürünlerde enflasyon yukarı yönlü bir seyir izlemiştir. Temel mal grubu enflasyonundaki yavaşlamada otomobillerdeki ÖTV matrah düzenlemesinin yanında mobilya fiyatlarındaki düşüğe bağlı olarak dayanıklı tüketim malları etkili olmuştur. Beyaz eşya ve diğer temel mallarda ise döviz kurunun gecikmeli etkilerinin güçlü bir şekilde sürdüğü izlenmiştir. Bu görünüm altında çekirdek göstergelerin yıllık enflasyonu yükselmiş, ana eğilimindeki yüksek seviyeler korunmuştur.

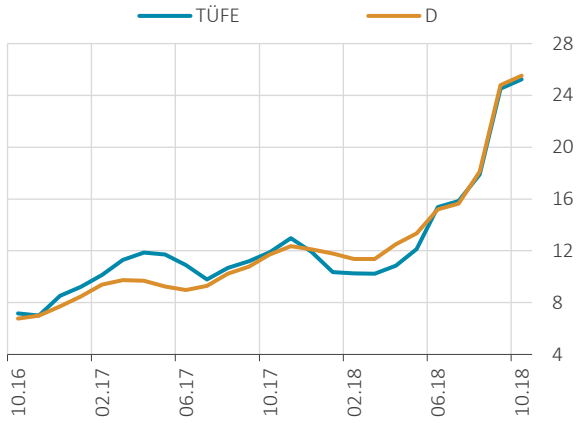
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

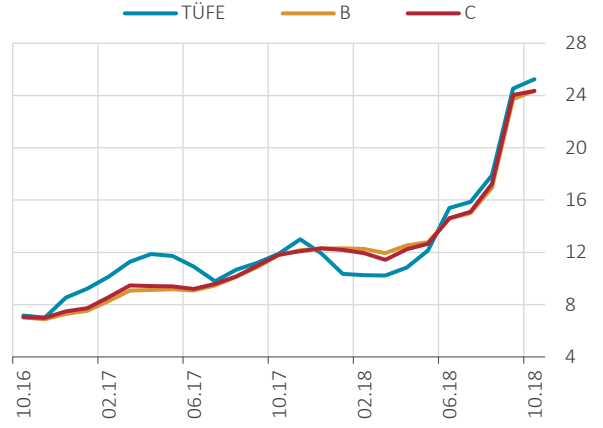
Ekim ayında tüketici fiyatları yüzde 2,67 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,72 puan yükselerek yüzde 25,24 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,66 ve 0,29 puan artarak yüzde 24,37 ve yüzde 24,34 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre gıda, enerji ve hizmet gruplarının katkılarında sırasıyla 0,37, 0,30 ve 0,16 puan artış gözlenmiştir. Bu dönemde, temel mal ve alkol tütün gruplarının katkılarında önemli bir değişim olmazken, altın grubunun katkısı 0,15 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

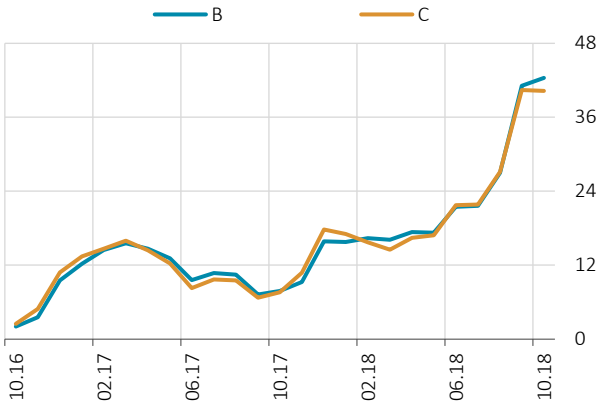

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

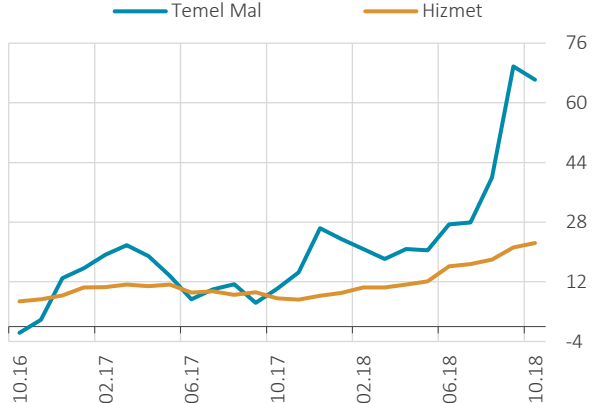

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle çekirdek enflasyon göstergelerinin üç aylık ortalamaları incelendiğinde, enflasyonun ana eğiliminin yataya yakın seyrettiği gözlenmiştir (Grafik 3). Bu görünümde, temel mal fiyatları ana eğilimindeki sınırlı düşüğe karşılık hizmet fiyatları eğiliminde görülen yükseliş etkili olmuştur. Böylece, çekirdek enflasyon göstergelerinin ana eğilimi yüksek seviyesini korumuştur (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

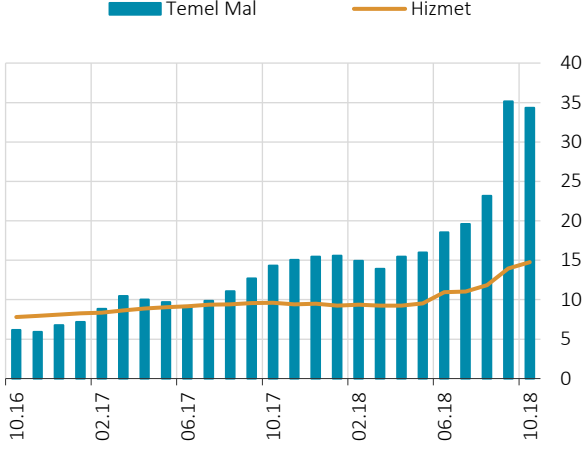
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

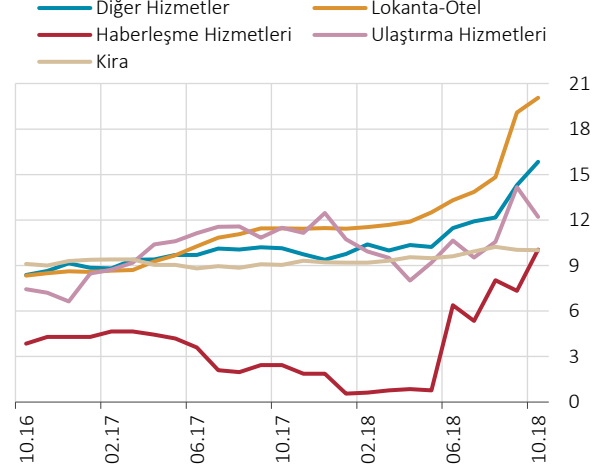
Ekim ayında hizmet fiyatları yüzde 1,11 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,79 puan artarak yüzde 14,76 olmuştur (Grafik 5 ve Tablo 1). Yıllık enflasyon haberleşme, diğer hizmetler ve lokanta-otel gruplarında artış gösterirken, ulaştırma hizmetlerinde gerilemiş, kira grubunda ise yatay seyretmiştir (Grafik 6). Lokanta-otel grubunda yemek hizmetleri enflasyonu gıda fiyatlarına bağlı olarak artış kaydederken, konaklama hizmetleri enflasyonunda düşüş izlenmiştir. Bu dönemde, haberleşme hizmeti

fiyatlarında gözlenen artışta cep telefonu görüşme ücretleri, diğer hizmetler grubu fiyatlarındaki yükselişte ise bakım-onarım ve sağlık hizmetleri belirleyici olmuştur. Ulaştırma hizmetleri fiyatları ise temelde havayolu yolcu taşımacılığı kaynaklı olarak düşüş göstermiştir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

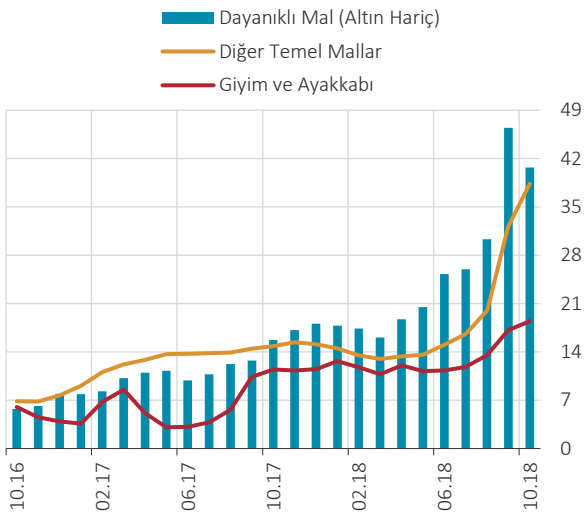

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

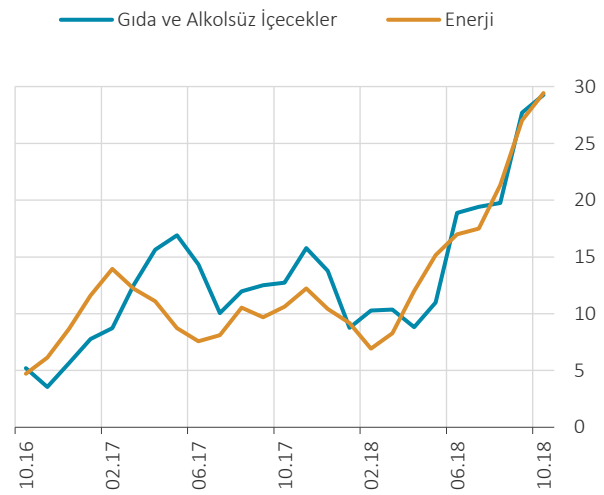

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ekim ayında 0,77 puanlık düşüşle yüzde 34,35'e gerilemiş, bu gelişmede dayanıklı mal grubu fiyatları etkili olmuştur (Grafik 5 ve 7). Aylık bazda yüzde 0,69 gerileyen dayanıklı mal grubunda ÖTV matrah düzenlemesinin etkisiyle yüzde 3,07 oranında düşen otomobil fiyatları öne çıkarken mobilya fiyatları da sınırlı olmakla birlikte (yüzde 0,85) gerilemiştir. Diğer taraftan beyaz eşya ve diğer temel mal fiyatları aylık bazda yüzde 5,5 civarında artarak döviz kurunun gecikmeli etkilerinin sürdüğüne işaret etmiştir. Aylık fiyat artışının genele yayıldığı diğer temel mallarda kişisel bakım ürünleri, konutun bakım-onarımına yönelik malzemeler ile temizlik malzemeleri öne çıkmıştır. Bu dönemde giyim grubunda yıllık enflasyon yukarı yönlü seyrini korumuştur. Özetle, Ekim ayında temel mal grubu enflasyonu yıllık bazda yavaşlansa da bazı alt kalemlerde döviz kuru geçişkenliğinin güçlü bir şekilde devam ettiği gözlenmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

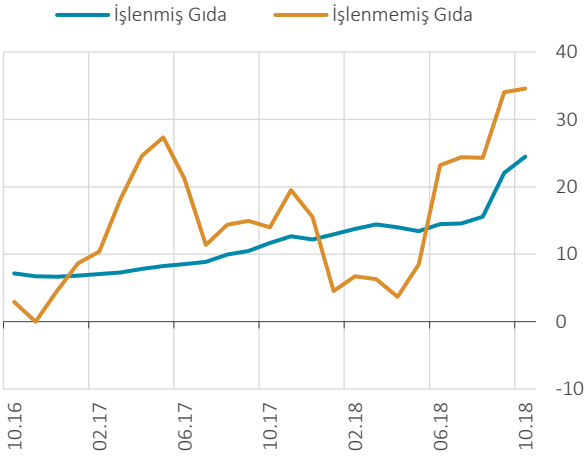

Enerji fiyatları Ekim ayında yüzde 3,70 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 2,40 puan yükselişle yüzde 29,43 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1 ve Grafik 8). Bu gelişmede elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artış belirleyici olurken, katı yakıt fiyatları da yüksek bir artış kaydetmiştir. Elektrik ve doğalgazda son üç aydır

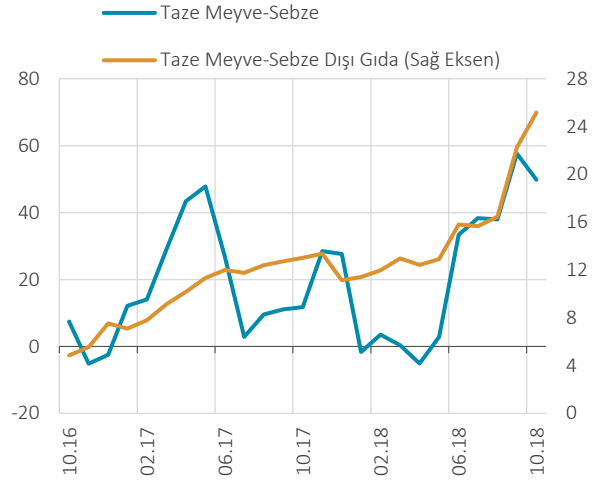
gerçekleştirilen ardışık fiyat ayarlamaları sonucu bu kalemlerde yıllık enflasyon sırasıyla yüzde 44,95 ve yüzde 31,35 seviyelerine ulaşmıştır. Öte yandan eşel mobil uygulamasının devamı, enerji enflasyonunda daha olumsuz bir görünümü sınırlamıştır.

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ekim ayında 1,56 puan artarak yüzde 29,26 olmuştur (Grafik 8 ve 9). Bu dönemde taze meyve ve sebze dışındaki gıda ürünleri genelinde enflasyon yukarı yönlü bir seyir izlemiştir (Grafik 10). İşlenmemiş gıda grubunda beyaz et, süt, kuruyemiş, yumurta, pirinç ve bakliyat fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiştir. İşlenmiş gıda grubu fiyatları ise bu dönemde ekmek-tahıllar, katı-sıvı yağlar, peynir ve süt ürünleri ile alkolsüz içeceklerde belirgin olmak üzere grup geneline yayılan artışlarla yüzde 3,54 oranında yükselmiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ekim 2018	Ekim 2017	Ekim 2018	Ekim 2017
TÜFE	2,67	2,08	25,24	11,90
1. Mallar	3,26	2,82	29,65	12,92
Enerji	3,70	1,78	29,43	10,61
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	3,22	1,97	29,26	12,74
İşlenmemiş Gıda	2,91	2,49	34,58	13,99
Taze Meyve-Sebze	4,24	9,67	49,82	11,71
Diğer İşlenmemiş	2,07	-1,04	26,34	15,69
İşlenmiş Gıda	3,54	1,52	24,48	11,68
Ekmek ve Tahıllar	2,97	0,69	22,94	8,99
Diğer İşlenmiş	3,84	1,99	25,30	13,22
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	3,11	3,75	30,01	13,92
Temel Mallar	3,98	4,58	34,35	14,31
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,69	3,38	40,69	15,69
Giyim ve Ayakkabı(*)	12,96	11,73	18,44	11,46
Diğer Temel Mallar	5,51	0,81	38,33	14,83
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,18	0,00	2,06	10,40
Altın	-5,85	2,52	51,48	20,23
2. Hizmetler	1,11	0,42	14,76	9,63
Kira	0,82	0,83	10,02	9,05
Lokanta ve Oteller	1,52	0,70	20,06	11,46
Ulaştırma Hizmetleri	-0,67	1,07	12,21	11,49
Haberleşme Hizmetleri	2,53	0,00	10,05	2,43
Diğer Hizmetler	1,19	-0,15	15,84	10,14
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,77	2,23	24,37	11,79
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,61	2,37	24,34	11,82
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,76	2,16	25,52	11,72

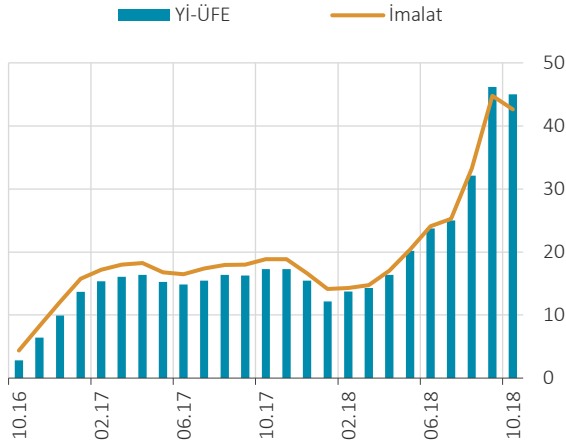
Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

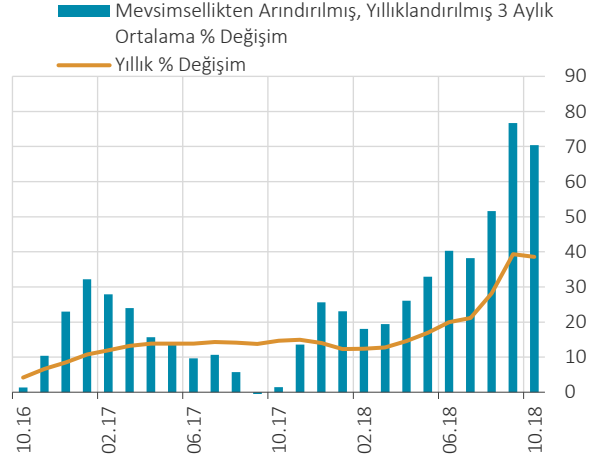
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ekim ayında yüzde 0,91 oranında yükselmiş, yıllık enflasyonu ise 1,14 puan azalarak yüzde 45,01'e gerilemiştir (Grafik 11). Türk lirasındaki değer kaybına bağlı olarak alt gruplar genelinde gözlenen sert fiyat artışlarının bu dönemde yavaşladığı izlenmiştir. Bu çerçevede, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış ana eğiliminde bir miktar zayıflama gözlenmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

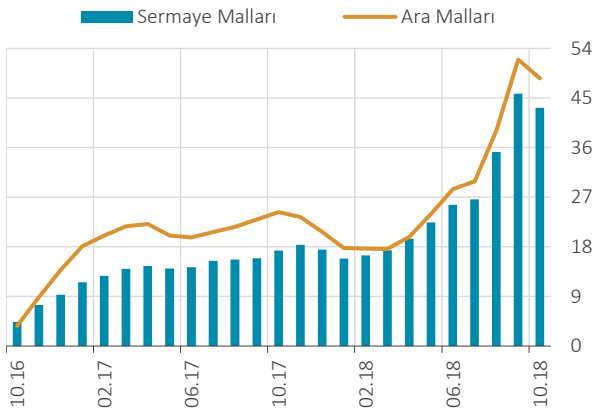

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

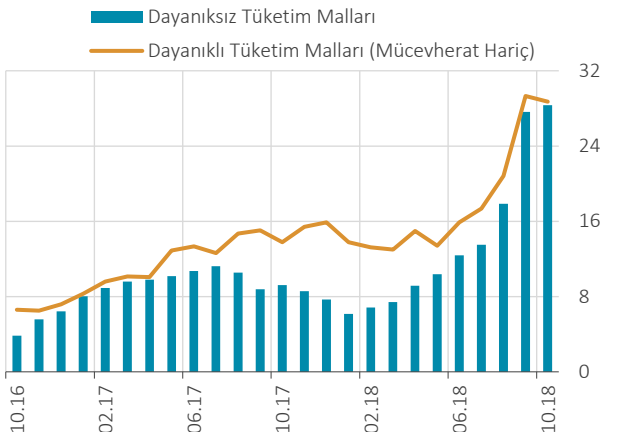

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji ve dayanıksız tüketim dışındaki gruplarda bir miktar düşüş göstermiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve 14). Bu dönemde, enerji üretici fiyatları yüzde 5,37 ile yüksek artış eğilimini sürdürmüştü ve bu grupta yıllık enflasyon yüzde 81,61'e ulaşmıştır. Ekim ayında ara malı fiyatları, kâğıt, ahşap ve beton-çimento ürünlerindeki artışların demir-çelik, tekstil ürünleri ve kimyasal ürünlerde gözlenen düşüşlerle dengelenmesi sonucunda yatay seyretmiştir. Dayanıksız tüketim mallarında ise giyim eşyaları, gıda ve içecek fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, Ekim ayında üretici fiyat artışları bir miktar hız kesmiş ancak üretici fiyatları kaynaklı maliyet baskıları güçlü seyrini korumuştur.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ekim 2018		Ekim 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	2,67	25,24	2,08	11,90
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	23,03	3,22	29,26	1,97	12,74
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,14	0,18	2,06	0,00	10,40
Giyim ve Ayakkabı	7,21	12,74	18,45	11,51	11,42
Konut	14,85	4,15	25,72	0,94	9,40
Ev Eşyası	7,66	3,44	37,92	2,96	11,65
Sağlık	2,64	1,48	15,83	0,46	12,21
Ulaştırma	17,47	-0,85	32,00	2,61	16,79
Haberleşme	3,91	2,05	10,48	-0,01	1,84
Eğlence ve Kültür	3,39	2,07	24,02	-1,75	11,04
Eğitim	2,67	0,01	10,27	0,37	10,48
Lokanta ve Oteller	7,27	1,52	20,06	0,70	11,46
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,76	1,61	31,50	0,93	12,63

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ekim 2018		Ekim 2017	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100,00	0,91	45,01	1,71	17,28
Madencilik	3,26	1,12	35,87	2,11	13,40
İmalat	89,02	0,17	42,62	1,68	18,86
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	86,52	0,25	40,76	1,50	18,16
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	79,60	0,70	38,56	1,26	14,66
Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı	6,74	8,62	82,87	2,10	0,68
Su Temini	0,98	0,89	9,22	0,35	11,50
Ana Sanayi Kollarına göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		-0,04	48,59	2,23	24,30
Dayanıklı Tüketim Malları		-0,30	30,34	0,49	14,75
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		-0,11	28,73	0,34	13,78
Dayanısız Tüketim Malları		0,82	28,33	0,26	9,22
Sermaye Malı		0,09	43,21	1,89	17,33
Enerji		5,37	81,61	3,44	12,39

Kaynak: TÜİK.